

**LIETUVOS STATISTIKOS DEPARTAMENTO
GENERALINIS DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL OFICIALIOSIOS STATISTIKOS TVARKYMO PROCEDŪRŲ, RENGIANČIŲ
ĮVESTI EURĄ LIETUVOS RESPUBLIKOJE IR JĮ ĮVEDUS, TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2014 m. gegužės 28 d. Nr. DĮ-122
Vilnius

Įgyvendindama Nacionalinio euro įvedimo plano įgyvendinimo priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 4 d. nutarimu Nr. 1173 „Dėl Nacionalinio euro įvedimo plano įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“, 6.2 priemonę ir vadovaudamasi Nacionalinio euro įvedimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 604 „Dėl Nacionalinio euro įvedimo plano bei Lietuvos visuomenės informavimo apie euro įvedimą ir komunikacijos strategijos patvirtinimo“, 57 punkto nuostata:

1. T v i r t i n u pridedamą Oficialiosios statistikos tvarkymo procedūrų, rengiančių įvesti eurą Lietuvos Respublikoje ir jį įvedus, tvarkos aprašą.

2. N u s t a t a u , kad šis įsakymas įsigalioja dieną, kurią Europos Sąjungos Taryba priima sprendimą, panaikinantį išimtį Lietuvai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (OL 2008 C 115, p. 1) 140 straipsnio 2 dalį.

Generalinė direktorė

Vilija Lapėnienė

OFICIALIOSIOS STATISTIKOS TVARKYMO PROCEDŪRŲ, RENGIANTIS ĮVESTI EURĄ LIETUVOS RESPUBLIKOJE IR JĮ ĮVEDUS, TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Oficialiosios statistikos tvarkymo procedūrų, rengiantis įvesti eurą Lietuvos Respublikoje ir jį įvedus, tvarkos aprašas (toliau – aprašas) nustato oficialiosios statistikos tvarkymo procedūras, susijusias su euro įvedimu šalyje.

2. Aprašu siekiama nustatyti vieningas oficialiosios statistikos tvarkymo procedūras, leisiančias užtikrinti euro zonos šalių oficialiajai statistikai Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytų reikalavimų vykdymą.

3. Aprašas parengtas įgyvendinant Nacionalinio euro įvedimo plano įgyvendinimo priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 4 d. nutarimu Nr. 1173 „Dėl Nacionalinio euro įvedimo plano įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinio euro įvedimo plano įgyvendinimo priemonių planas), 6.2 priemonę.

4. Aprašas taikomas oficialiąją statistiką tvarkančioms institucijoms ir įstaigoms, kurių atliekami statistikos darbai yra įtraukti į Oficialiosios statistikos darbų programą, sudaromą vadovaujantis Lietuvos Respublikos statistikos įstatymu.

II. APRAŠE NAUDOJAMOS SĄVOKOS

5. Apraše naudojamos sąvokos:

Administraciniai duomenys – duomenys valstybės ir žinybiniuose registruose, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, valstybės ir savivaldybių įmonių ir Lietuvos banko informacinėse sistemose ir dokumentuose, kurie gali būti naudojami viešajam administravimui.

Ataskaitinis laikotarpis – tiriamasis laikotarpis, kurio statistinius duomenis teikia respondentai.

Laiko eilutė – baigtinė statistinio rodiklio skaitinių reikšmių seka, atspindinti jo kitimą laiko atžvilgiu.

Pasirengimo euro įvedimui laikotarpis – laikotarpis nuo Europos Sąjungos Tarybos sprendimo panaikinti išimtį Lietuvai pagal sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 140 straipsnio 2 dalį iki euro įvedimo dienos.

Perskaičiavimo į eurus ir apvalinimo taisyklės – taisyklės, nustatytos 1997 m. birželio 17 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1103/97 dėl tam tikrų nuostatų, susijusių su euro įvedimu (OL 1997 L 162, p.1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2595/2000 (OL 2000 L 300, p. 1) 4 ir 5 straipsniuose. Perskaičiavimui į eurus taikomas perskaičiavimo į eurus kursas ir apvalinimas atliekamas pagal matematinės skaičių apvalinimo taisyklės: jeigu po paskutinio skaitmens, iki kurio apvalinama, skaitmuo yra 5 arba didesnis negu 5, prie paskutinio skaitmens yra pridodamas 1, jeigu skaitmuo po paskutinio skaitmens, iki kurio apvalinama, yra mažesnis negu 5, paskutinis skaitmuo lieka nepakitęs.

Statistikos darbas – statistinių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, analizė, statistinės informacijos rengimas, statistinės informacijos ir nekonfidencialių duomenų sklaida, taip pat šių oficialiosios statistikos procesų ir taikomų statistinių metodų tobulinimas.

Statistinis formuliaras – statistiniams duomenims įrašyti ir teikti naudojamas atsakingos institucijos ar įstaigos patvirtintas ir oficialiai paskelbtas dokumento blankas su informacija apie statistinį tyrimą ir paaiškinimais, kaip pildyti šį blanką.

Statistinis rodiklis – masinio reiškinių savybės ar ypatybės charakteristika konkrečiomis vietos ir laiko sąlygomis, išreikšta skaičiumi.

III. REGLAMENTUOJANTYS TEISĖS AKTAI

6. Aprašas parengtas vadovaujantis šiais teisės aktais:

6.1. Tarybos 1997 m. birželio 17 d. reglamentu (EB) Nr. 1103/97 dėl tam tikrų nuostatų, susijusių su euro įvedimu (OL 1997 L 162, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2595/2000 (OL 2000 L 300, p. 1);

6.2. Lietuvos Respublikos euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymu;

6.3. Lietuvos Respublikos statistikos įstatymu;

6.4. Nacionaliniu euro įvedimo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 604 „Dėl Nacionalinio euro įvedimo plano bei Lietuvos visuomenės informavimo apie euro įvedimą ir komunikacijos strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinis euro įvedimo planas);

6.5. Lietuvos visuomenės informavimo apie euro įvedimą ir komunikacijos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 604 „Dėl Nacionalinio euro įvedimo plano bei Lietuvos visuomenės informavimo apie euro įvedimą ir komunikacijos strategijos patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos visuomenės informavimo apie euro įvedimą ir komunikacijos strategija);

6.6. Nacionalinio euro įvedimo plano įgyvendinimo priemonių planu.

IV. TEISĖS AKTŲ, NUSTATANČIŲ STATISTINIŲ DUOMENŲ RINKIMO, STATISTINĖS INFORMACIJOS RENGIMO IR SKLAIDOS PROCEDŪRAS, IR KITŲ OFICIALIOSIOS STATISTIKOS DOKUMENTŲ KEITIMAS

7. Oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos užtikrina atitiktį teisės aktų, taikomų euro zonos šalių statistikai, reikalavimams. Per mėnesį nuo pasirengimo euro įvedimui laikotarpio pradžios oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos bei Lietuvos statistikos departamento skyriai įpareigojami pagal savo kompetenciją pateikti siūlymus Lietuvos statistikos departamento Strateginio planavimo ir oficialiosios statistikos programų skyriui dėl Oficialiosios statistikos 2015 m. darbų programos projekto patikslinimo, susijusio su euro zonos šalių oficialiajai statistikai nustatytų reikalavimų įgyvendinimu.

8. Oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos iki 2014 m. lapkričio 1 d. peržiūri ir, esant poreikiui, aktualizuoja su oficialiosios statistikos rengimu ir sklaida susijusius teisės aktus. Kitus viešai skelbiamus oficialiosios statistikos dokumentus (pvz., statistinių rodiklių kokybės aprašus ir kitą metainformaciją), kuriuose statistiniai rodikliai ir (ar) kita informacija išreikšta litais, oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos atnaujina ir skelbia eurais nuo 2015 m. sausio 1 d. Statistiniai formuliarai (toliau – formuliaras), kuriuose statistiniai rodikliai ir (ar) kita informacija išreikšta litais, tvirtinama ir skelbiama aprašo 11 punkte nustatytais terminais.

V. INFORMACINIŲ SISTEMŲ, SUSIJUSIŲ SU STATISTINIŲ DUOMENŲ RINKIMU, STATISTINĖS INFORMACIJOS RENGIMU IR SKLAIDA, PRITAIKYMAS

9. Oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos turi:

9.1. per mėnesį nuo pasirengimo euro įvedimui laikotarpio pradžios:

9.1.1. įvertinti pagal Oficialiosios statistikos darbų programą atliekamų statistikos darbų, kurių statistiniai duomenys ir (ar) statistinė informacija išreikšta litais, informacinių sistemų pakeitimų poreikį ir mastą;

9.1.2. kreiptis į valstybės registru, informacinių sistemų valdytojus, su kuriais yra pasirašytos keitimosi duomenimis sutartys, dėl oficialiosios statistikos rengimui reikalingų valstybės registru, informacinių sistemų pakeitimų suderinimo, esant poreikiui, inicijuoti sutarčių pakeitimus;

9.2. iki 2014 m. lapkričio 1 d. atlikti informacinių sistemų veikimą pasirengimo euro įvedimui laikotarpiu ir jį įvedus užtikrinančius programinės įrangos, duomenų bazių, duomenų teikimo struktūrų bei duomenų skelbimo šablonų (įskaitant visą metainformaciją) keitimo ir testavimo darbus;

9.3. iki lapkričio 30 d.:

9.3.1. parengti administruojamas informacines sistemas laiko eilučių statistinių rodiklių, išreikštų litais, perskaičiavimui į eurus, taikant perskaičiavimo į eurus ir apvalinimo taisykles;

9.3.2. parengti administruojamas informacines sistemas rinkti statistinius duomenis, juos teikti mokslo tikslais ir Europos Sąjungos statistikos tarnybai bei keistis tarp oficialiąją statistiką tvarkančių institucijų ir įstaigų bei skleisti statistinę informaciją eurais;

9.3.3. pasirengti statistinių registru duomenų litais perskaičiavimui į eurus, taikant perskaičiavimo į eurus ir apvalinimo taisykles.

VI. STATISTINIŲ DUOMENŲ RINKIMO PROCEDŪROS

Statistinių formuliarių peržiūra, atnaujinimas, tvirtinimas ir respondentų informavimas

10. Ataskaitinio laikotarpio, kuris baigiasi iki euro įvedimo dienos (iki 2014 m. gruodžio 31 d. imtinai), statistiniai duomenys teikiami litais, nepriklausomai nuo jų pateikimo termino. Ataskaitinio laikotarpio, kuris baigiasi įvedus eurą (po 2015 m. sausio 1 d.) statistiniai duomenys teikiami eurais.

11. Formulirai, kuriuose statistiniai duomenys ir (ar) kita informacija pateikiama litais, peržiūrimi, atnaujinami ir tvirtinami tokiais terminais:

11.1 mėnesinio ir kito, trumpesnio nei mėnuo, periodiškumo formulirai atnaujinami litus pakeičiant eurais iki 2014 m. lapkričio 1 d.;

11.2 ketvirtinio ir kito ilgesnio nei mėnuo ir trumpesnio nei metai periodiškumo formulirai atnaujinami litus pakeičiant eurais iki 2014 m. gruodžio 31 d.;

11.3. metinio ir ilgesnio nei metinio periodiškumo formulirai, kurių:

11.3.1 ataskaitinis laikotarpis baigiasi iki 2014 m. gruodžio 31 d. imtinai, su statistinių duomenų pateikimu nesusijusią informaciją (pvz., apie baudas už statistinių duomenų nepateikimą) litais pakeičiant į informaciją eurais – iki 2014 m. lapkričio 30 d.,

11.3.2 ataskaitinis laikotarpis baigiasi 2015 m. ar vėliau – iki 2015 m. lapkričio 1 d.

12. Esant poreikiui teisės akte, kuriuo tvirtinamas formulirai, gali būti nurodoma jo įsigaliojimo data.

13. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos statistikos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punktu, atsakingos institucijos ir įstaigos, suderinusios su Lietuvos statistikos departamentu, tvirtina formulirai. Teikiamo derinti formulirai projekto derinimo pastabas Lietuvos statistikos departamentas pateikia per 5 darbo dienas nuo formulirai (-ų) projekto (-ų) derinimo gavimo dienos, derinant didelės apimties (15 ar daugiau puslapių) formulirai ar jų rinkinį – ne vėliau kaip per 10 darbo dienų. Suderintas su Lietuvos statistikos departamentu formulirai turi turėti suderinimo žymą.

14. Oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos patvirtintus formulirai skelbia teisės aktų nustatyta tvarka.

15. Iki euro įvedimo dienos oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos apie statistinių duomenų teikimo pakeitimus pasirinkta forma ir būdu informuoja respondentus: siunčia informacinį laišką dėl formulirai teikimo, rengia pranešimus spaudai, naudoja kitas komunikacijos priemones.

Administracinių duomenų pritaikymas

16. Administraciniai duomenys oficialiajai statistikai rengti teikiami vadovaujantis Nacionalinio euro įvedimo plano 54 punktu.

17. Oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos gautus administracinius duomenis pagal poreikį perskaičiuoja vadovaudamosios nustatyto litų perskaičiavimo į eurus kursu, taikydamos perskaičiavimo į eurus ir apvalinimo taisykles.

VII. STATISTINĖS INFORMACIJOS RENGIMO IR SKLAIDOS PROCEDŪROS

18. Nuo euro įvedimo dienos oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos statistinę informaciją rengia ir skelbia eurais. Prieš tris mėnesius iki euro įvedimo dienos rekomenduojama pranešimuose spaudai, tekstinėje informacijoje, Lietuvos statistikos departamento skelbiamose pagrindinių socialinių ekonominių statistinių rodiklių lentelėse statistinę informaciją skelbti dviem valiutomis.

19. Statistiniai rodikliai perskaičiuojami į eurus pagal nustatytą lito perskaičiavimo į eurus kursą, taikant perskaičiavimo ir apvalinimo taisykles. Šešis mėnesius po euro įvedimo dienos oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos, skelbdamos statistinę informaciją, nurodo litų perskaičiavimo į eurus kursą.

20. Pagal nustatytą lito perskaičiavimo į eurus kursą perskaičiuoti visų laikotarpių laiko eilučių statistiniai rodikliai išreikšti litais, taikant perskaičiavimo į eurus ir apvalinimo taisykles, išskyrus atvejus, kai teisės aktai nustato kitaip. Į eurus neperskaičiuojami tik tie laiko eilučių statistiniai rodikliai, kurių skelbimas nutrauktas 2014 m. ir anksčiau.

21. Taikant perskaičiavimo į eurus ir apvalinimo taisykles, į eurus perskaičiuota statistinė informacija skleidžiama nekeičiant jos pateikimo struktūros.

22. Jeigu teisės aktai nenumato kitaip, statistinė informacija eurais interneto svetainėse (pranešimuose spaudai, informaciniuose pranešimuose, duomenų bazėse), leidiniuose skelbiama tais pačiais terminais, nustatytais statistinės informacijos skelbimo kalendoriuose.

23. 2014 m. ir ankstesnių metų nuasmeninti statistiniai duomenys litais į eurus neperskaičiuojami ir teikiami vartotojams nurodant litų perskaičiavimo į eurus kursą.

VIII. VARTOTOJŲ INFORMAVIMAS

24. Vartotojų informavimas vykdomas vadovaujantis Lietuvos visuomenės informavimo apie euro įvedimą ir komunikacijos strategija.

25. Oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos turi būti pasirengusios pagal kompetenciją atsakyti į visuomenės klausimus apie pokyčius oficialiojoje statistikoje ir jos tvarkyme pasirengimo euro įvedimui laikotarpiu ir jį įvedus.

26. Apie pasirengimą įvesti eurą ir jį įvedus oficialiąją statistiką tvarkančios institucijos ir įstaigos informuoja statistinės informacijos vartotojus apie su euro įvedimu susijusius pokyčius rengiant ir skelbiant oficialiąją statistiką. Oficialiąją statistiką tvarkančių institucijų ir įstaigų interneto svetainėse pateikiama informacija apie pokyčius oficialioje statistikoje turi būti išsami ir visapusiška, parengta aiškia, suprantama kalba ir vartotojui patogia forma.

27. Vartotojams informuoti gali būti rengiami specialūs pranešimai spaudai, naudojamos kitos komunikacijos priemonės.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Pasikeitus apraše nurodytiems teisės aktams, taikomos aktualios tų teisės aktų redakcijų nuostatos.
